

In gesprek over: 'Arm en Rijk'

Armoede en rijkdom. Twee woorden waar een hele wereld achter schuil kan gaan. Werelden waarin niet alleen geld en goederen een rol spelen, maar waarin het ook kan gaan om rechtvaardigheid, angst, jaloezie, liefde en geluk, of om rust en wijsheid. Arm en rijk: we zijn het allemaal.

Inleiding

In het eerste artikel vertelt PvdA-voorzitter Hans Spekman over zijn familie, en wat armoede en rijkdom voor hen betekende (pag. 2 en 3).

- Wilt u met elkaar iets delen over wat 'arm en rijk' betekende in uw jeugd, bij uw ouders, grootouders of verdere familie?
- Op welke manier heeft u hier zelf iets van meegenomen in uw eigen leven?
- Wat herkent u in Spekmans uitspraak: 'Mijn taak is te zorgen dat mijn kinderen niet vergeten waar wij vandaan komen?'

Armoede en rijkdom

'Armoede is uitgesloten worden' zegt Hans Spekman (pag. 2). En de definitie van 'armoede' van de Verenigde Naties luidt: 'Een ontkenning van keuzes en mogelijkheden, een schending van de menselijke waardigheid.'

Het betekent gebrek aan basisvermogen om effectief aan de samenleving te kunnen deelnemen.' (pag. 4)

- Schrijf op een vel papier allerlei steekwoorden die te maken hebben met het onderwerp 'armoede'. Bedenk vervolgens, aan de hand van deze steekwoorden, een eigen definitie van 'armoede'.

Arjo Klamer definieert 'rijkdom' als: 'De mate waarin je erin slaagt om in het leven te verwezenlijken dat je belangrijk vindt.'

- Schrijf op een vel papier allerlei steekwoorden die te maken hebben met het onderwerp 'rijkdom'. Bedenk vervolgens, aan de hand van deze steekwoorden, een eigen definitie van 'rijkdom'.

Jacqueline Zuidweg stelt op pag. 5: 'Wie zich kan onderscheiden, die redt het.' En in het artikel 'Dankbaar moet je zijn' wordt gesteld dat we in een cultuur leven waarin armoede 'je eigen schuld is': 'Daar komt bij dat wie arm is in Nederland daar vaak zelf de schuld van krijgt: jij schiet tekort – je doet niet genoeg om een baan te vinden (...)' (pag. 6)

- Herkent u deze houding(en) om u heen? Hoe denkt u hier zelf over?

Lees met elkaar het artikel 'Ik leef uit verwondering' op pag. 7.

- Wat spreekt u aan in het verhaal van broeder Bertus?
- Zou u kunnen leven zoals hij? Waarom wel / niet?

Broeder Bertus zegt: 'De kerk is in een crisis. Dat is ook een uitdaging. Om te laten zien: er bestaat ook een houding van géven. Je kunt je afvragen: wat heb ik nodig voor mijn eigen leven, en hoe besteed ik wat ik niet nodig

heb? Bij die keuzes kun je je laten voeden door het evangelie. Dan laat je zien waar de kerk voor staat, maar het is ook gewoon heel belangrijk in deze tijd van financiële crisis. We moeten een nieuwe weg inslaan van solidariteit en samen delen. Dan zou er een einde kunnen komen aan honger.'

- Hoe staat u vanuit uw geloof tegenover armoede en rijkdom, tegenover de huidige economische crisis? Wat betekent uw geloof hierin concreet voor u?
- Welke rol ziet u in deze tijd voor de kerk? Bent u van mening dat het huidige beleid van de kerk aangepast moet worden? En zo ja, op welke manier?

Armoede, Rijkdom en de Schrift

Lees met elkaar Matteüs 20:1-16:

1 Het is met het koninkrijk van de hemel als met een landheer die er bij het ochtendgloren op uit trok om dagloners voor zijn wijngaard te zoeken.
2 Nadat hij met de arbeiders een dagloon van een denarie overeengekomen was, stuurde hij hen naar zijn wijngaard. 3 Drie uur later trok hij er opnieuw op uit, en toen hij anderen werkloos op het marktplein zag staan, 4 zei hij ook tegen hen: "Gaan jullie ook maar naar de wijngaard, de betaling zal rechtvaardig zijn." 5 En ze gingen erheen. Rond het middaguur ging hij er nogmaals op uit, en drie uur later weer, en handelde als tevoren. 6 Toen hij tegen het elfde uur van de dag nog eens op weg ging, trof hij een groepje dat er nog steeds stond. Hij vroeg hun: "Waarom staan jullie hier de hele dag zonder werk?" 7 "Niemand wilde ons in dienst

nemen,” antwoordden ze. Hij zei hun: “Gaan jullie ook maar naar de wijngaard.” 8 Toen de avond gevallen was, zei de heer van de wijngaard tegen zijn rentmeester: “Roep de arbeiders bij je en betaal hun het loon uit. Begin daarbij met de laatsten en eindig met de eersten.” 9 En zij die er vanaf het elfde uur waren, kwamen naar voren en kregen ieder een denarie. 10 En toen zij die als eersten waren gekomen naar voren stapten, dachten ze dat zij wel meer zouden krijgen. Maar ook zij kregen ieder die ene denarie. 11 Toen ze die in handen hadden, gingen ze bij de landheer hun beklag doen: 12 “Die laatsten hebben één uur gewerkt en u behandelt hen zoals u ons behandelt, terwijl wij het onder de brandende zon de hele dag hebben volgehouden.” 13 Hij gaf een van hen ten antwoord: “Beste man, ik behandel je toch niet onrechtvaardig? Je hebt toch ingestemd met het loon van één denarie? 14 Neem dan aan wat je toekomt en ga. Ik wil aan die laatsten nu eenmaal hetzelfde betalen als aan jou. 15 Of mag ik met mijn geld niet doen wat ik wil? Zet het kwaad bloed dat ik goed ben?” 16 Zo zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten.’

- Wat is uw eigen eerste reactie als u dit verhaal leest?

Beate Rose schrijft: ‘De gang van zaken gaat in tegen ons rechtvaardigheidsgevoel.’ (pag. 12) De arbeiders die de hele dag gewerkt hebben, krijgen wat met hen is afgesproken, maar toch zijn ze boos.

- Herkent u iets van dit gevoel in uw eigen leven?

Stephan de Jong heeft het in zijn artikel ‘nooit genoeg’ (pag. 14) over jaloezie.

- Op welke manier speelt jaloezie een rol in de gelijkens van de arbeiders in de wijngaard?
- Bent u wel eens jaloeers geweest op iets wat anderen bezaten? Of is dat andersom wel eens gebeurd? Waar leidde dit toe?
- Wat kun je doen om tevreden te zijn met dat wat is beloofd? Om tevreden te zijn met ‘genoeg’? Kunt u elkaar misschien tips geven?

Tot slot

In dit nummer van *Open Deur* hebben we gelezen dat ‘arm’ en ‘rijk’ op verschillende manieren op te vatten zijn. Beantwoord voor uzelf in stilte eens de volgende vragen:

- Waarin bent u rijk?
- Waarin bent u arm?

Op pag. 8 en 9 staan enkele gebeden. Maak met elkaar een gebed waarin u verwerkt wat u in dit gespreksmoment met elkaar hebt gedeeld. Sluit de bijeenkomst af door met elkaar dit gebed te bidden.

Annemarie Roding, theologe binnen de Protestantse Kerk in Nederland en geestelijk verzorger bij Careyn

Voor een gratis abonnement op deze gespreksleidraad kunt u een mailtje sturen naar: kio@pkn.nl

Voor een abonnement op *Open Deur, oecumenisch maandblad over vragen van geloven en leven, voor mensen binnen en buiten de kerken* kunt u contact opnemen met Boekencentrum uitgevers, tel. (079) 362 86 28, www.open-deur.nl